

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 12Co/94/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4217201407
Dátum vydania rozhodnutia: 16. 05. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Soňa Zmeková
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2019:4217201407.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Sone Zmekovej a sudkýň JUDr. Renáty Pátrovičovej a JUDr. Denisy Šaligovej v právnej veci žalobkyne: E. I., nar. XX.XX.XXXX, bytom Z. XXX/XX, XXX XX J., zastúpenej JUDr. Gabrielom Blehom, advokátom so sídlom L. Dédera 2, 831 01 Bratislava, proti žalovanému: POHOTOVOSTĚ, s.r.o., so sídlom Pribinova 25, 811 09 Bratislava, IČO: 35 807 598, zastúpeného JUDr. Barborou Korenecovou, advokátkou so sídlom Slnčná 765/3, 900 45 Malinovo, o zaplatenie finančného zadostučinenia, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Komárno č. k. 10C/8/2017-68 zo dňa 18.01.2018 takto

rozhodol:

Odvolačný súd rozsudok súdu prvej inštancie potvrdzuje.
Žalobkyni priznáva voči žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyni finančné zadostučinenie vo výške 400 eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Úspešnej žalobkyni priznal náhradu trov konania vo výške 100 % s odkazom na ustanovenie § 262 ods. 1 a § 255 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Rozhodnutie vo veci samej súd odôvodnil tým, že žalobkyňa uzatvorila dňa 01.08.2013 so žalovaným zmluvu o spotrebiteľskom úvere, na základe ktorej bol žalobkyni poskytnutý spotrebiteľský úver 400 eur, ktorý sa zaviazala uhradiť v 12 splátkach po 66 eur mesačne počnúc dňom 08.09.2013. Rozsudkom Okresného súdu Komárno č. k. 5C/305/2015-75 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Nitre č. k. 25Co/430/2016-102 bolo určené, že daný úver je bezúročný a bez poplatkov, pretože veriteľ neunesol dôkazné bremeno, ktorým by preukázal, že pred poskytnutím spotrebiteľského úveru skúmal bonitu žalobkyne, čím došlo k porušeniu ustanovenia § 7 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o spotrebiteľských úveroch“).

2. Základnými predpokladmi vzniku nároku na primerané finančné zadostučinenie podľa § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ochrane spotrebiteľa“) je porušenie práva alebo povinnosti stanovenej zákonom o ochrane spotrebiteľa alebo osobitnými predpismi a úspech spotrebiteľa pri ochrane práva spotrebiteľa v dôsledku porušenia práv a povinností ustanovených zákonom. Na základe vykonaného dokazovania súd dospel k záveru, že nárok žalobkyne na priznanie primeraného finančného zadostučinenia je dôvodný, keďže žalovaný pri uzatváraní zmluvy o spotrebiteľskom úvere hrubo porušil svoju povinnosť zakotvenú v § 7 zákona o spotrebiteľských úveroch posúdiť s odbornou starostlivosťou schopnosť žalobkyne ako spotrebiteľky splácať spotrebiteľský úver. Žalobkyňa si v konaní vedenom na Okresnom súde Komárno pod sp. zn. 5C/305/2015 úspešne uplatnila porušenie povinnosti žalovaným a rozsudok konštatujúci porušenie povinnosti žalovaným bol ako vecne správny potvrdený aj odvolacím súdom. Pokiaľ ide o výšku

finančného zadosťučinenia, súd považoval za spravodlivé, aby bola priznaná vo výške úverom poskytnutých finančných prostriedkov tak, ako to žiadala žalobkyňa. Podstatou uplatneného práva o priznanie finančného zadosťučinenia nie je len náhrada spôsobenej ujmy, ale aj odradenie dodávateľa od obdobných postupov. Vo vzťahu k hrozbe, ktorá žalobkyni hrozila (zaplatenie 2.595,61 eura podľa výzvy zo dňa 12.10.2015), a prihliadajúc aj na pokus žalovaného o zápis záložného práva k nehnuteľnostiam vo výlučnom vlastníctve žalobkyne je žalobkyňou uplatnený nárok vo vzťahu k hroziacim následkom a spôsobenému stresu minimálny. Pre naplnenie aj odradzujúcej funkcie tohto satisfakčného inštitútu považoval súd finančné zadosťučinenie vo výške 400 eur za primerané a zodpovedajúce jednak charakteru porušenej povinnosti žalovaným, ako aj ujme, ktorú žalobkyňa utrpela.

3. Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie žalovaný, ktorý navrhol napadnutý rozsudok zmeniť a žalobu zamietnuť. Namietal nesprávne skutkové zistenia, nesprávne právne posúdenie veci a inú vadu konania, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Uviedol, že primerané finančné zadosťučinenie je nutné chápať ako náhradu za spôsobenú nemajetkovú ujmu vyjadrenú v rôznych formách. Priznanie požadovaných finančných prostriedkov prichádza do úvahy len v tých prípadoch, keď porušenie práva nie je možné napraviť inak. Apeloval na to, aby súd pri rozhodovaní vzal do úvahy aj konanie žalobkyne, ktorá sa domáha vydania finančného zadosťučinenia napriek tomu, že sama viacnásobne porušila zmluvné ustanovenia. Uhradila totiž dve splátky po 10 eur, následne splátky prestala splácať a dlhodobo ignorovala jeho výzvy a upomienky. Ak by ju nevyzýval na úhradu dlhu, došlo by k vzniku škody na jeho strane. Žalovaný poprel, že by sa žalobkyni výzvami vyhrážal. On žalobkyňu podozrieva, že argumentovala zhoršením jej zdravotného stavu len účelovo, aby súd vyhovel jej nároku. Žalobkyňa nijakým spôsobom nepreukázala, že práve po kontakte z jeho strany dostala infarkt a cukrovku. Súd podľa neho postupoval zaujato a nijako neskúmal a ani nekonštatoval, či medzi pohľadávkou a zdravotným stavom žalobkyne existuje príčinná súvislosť. Konanie o zapísanie záložného práva k nehnuteľnosti žalobkyne bolo katastrofom nehnuteľností prerušené a k zápisu nakoniec ani nedošlo. Poprel, že by sa žalobkyni niekedy vyhrážal, že príde o strechu nad hlavou. Uviedol, že na nehnuteľnostiach žalobkyne je zriadené exekučné záložné právo v prospech oprávneného Mesto Komárno. Žalobkyni bola poskytnutá dostatočná právna ochrana rozhodnutím súdov, ktoré určili, že úver je bezúročný a bez poplatkov, čím bola nastolená rovnováha zmluvných strán, a preto nie je potrebné osobitné rozhodnutie podľa § 3 ods. 5 zákona o ochrane spotrebiteľa. Žalobkyni žiadna ujma, ktorá by odôvodňovala priznanie primeraného finančného zadosťučinenia, nevznikla. Primerané finančné zadosťučinenie je nutné chápať ako náhradu za spôsobenú nemajetkovú ujmu vyjadrenú v rôznych formách. Predstavuje peňažnú protihodnotu nemajetkovej ujmy, no nepredstavuje náhradu za uplatnené finančné plnenie alebo prípadnú náhradu škody. Jeho priznanie by prichádzalo do úvahy v tých prípadoch, keď porušené práva už nie je možné napraviť inak, čo nie je tento prípad. Za spornú považuje aj výšku priznaného finančného zadosťučinenia, ktorú súd nezdôvodnil. Poukázal tiež na nález Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 21/02 z 11.09.2012, podľa ktorého musí sťažovateľ popri existencii tvrdenej ujmy preukázať aj to, že nemajetková ujma vyplýva zo zisteného porušenia základného práva a že nemajetková ujma je priamym následkom porušenia základného práva, teda že existuje požadovaná príčinná súvislosť medzi nemajetkovou ujmovou a zisteným porušením práva.

4. Žalobkyňa vo vyjadrení k odvolaniu uviedla, že žalovaný sa na pojednávanie nedostavil a nevyužil možnosť predniesť svoje tvrdenia, námietky, predložiť listinné dôkazy a navrhnúť výsluch svedkov. Preto neobstojí jeho námietka uvedená až v odvolaní, že súd mu nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Ona pred súdom preukázala porušenie jej práv v úverovom spotrebiteľskom vzťahu, za ktoré zodpovedá žalovaný, preto jej patrí primerané finančné zadosťučinenie. Uviedla, že reálne jej nebol úver poskytnutý v sume 400 eur, ale len v sume 314 eur, pričom poplatky a sankcie žalovaný odvodzoval od schválenej výšky úveru 400 eur. V septembri 2014 sa žalovaný snažil uzatvoriť zmluvu a nárokoval si na zaplatenie sumy 1.450,25 eura, čo predstavovalo hrubo nemorálne, takmer 400 % navýšenie istiny vo výške 400 eur. Navrhla preto, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil.

5. Žalovaný v následnom vyjadrení opätovne uviedol skutočnosti, ktorými argumentoval aj v odvolaní.

6. Krajský súd v Nitre ako odvolací súd (§ 34 CSP) prejednal vec viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379, § 380 CSP) ako aj skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie (§ 383 CSP) a po prejednaní veci bez nariadenia pojednávania s verejným vyhlásením rozsudku (§ 385 ods. 1, § 378 ods. 1, § 219 ods. 3 CSP) urobil záver, že rozsudok súdu prvej inštancie je vecne správny. Preto tento

rozsudok podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil. Zároveň odvolací súd aplikoval ustanovenie § 387 ods. 2 CSP, podľa ktorého ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody. Odvolací súd sa stotožnil s výrokom rozhodnutia súdu prvej inštancie, aj s jeho odôvodnením, a tak na dôvažok dodáva nasledovné:

7. Podľa § 3 ods. 5 tretej vety zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa spotrebiteľ, ktorý na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadosťučinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zodpovedá. Z citovaného ustanovenia zákona jednoznačne vyplýva, že podmienkou priznania primeraného finančného zadosťučinenia, je úspešné uplatnenie porušenia svojho práva na súde, a to od toho, kto za toto porušenie práva zodpovedá. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného práva spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany. Porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi je teda jediným predpokladom pre uplatnenie práva na primerané finančné zadosťučinenie. Zákon nevyžaduje pre vznik tohto práva (ako sa žalovaný mylne domnieva), aby spotrebiteľovi bola privedená nejaká ujma. Postačuje, ak dôjde k porušeniu práva alebo povinnosti.

8. Žalovaný podľa obsahu jeho stanoviska uvedeného v odvolaní zrejme vychádzal z pôvodného znenia zákona o ochrane spotrebiteľa v znení účinnom do 09.06.2013, t.j. v znení účinnom ešte pred uzavretím zmluvy medzi stranami sporu, podľa ktorého sa primerané finančné zadosťučinenie poskytovalo za splnenia podmienky, že porušenie práva alebo povinnosti spotrebiteľa ustanovené týmto zákonom alebo osobitným predpisom bolo spôsobilé privodiť ujmu spotrebiteľovi. Aktuálne znenie zákona, ktoré sa vzťahuje aj na tento prípad, však zmenilo podmienky jeho poskytnutia, pretože zákon už nevyžaduje spôsobilosť privodenia ujmy, ktorá môže nastať porušením práva alebo povinnosti spotrebiteľa. Nie je možné prisvedčiť ani názoru žalovaného, že priznanie finančných prostriedkov prichádza do úvahy len v tých prípadoch, keď porušenie práva nie je možné napraviť inak. Žalovaný zrejme vychádzal z ustanovenia § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, kde je upravená náhrada nemajetkovej ujmy pri ochrane osobnosti v prípade, že nepostačovalo zadosťučinenie v zmysle § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka. V danom prípade je priznanie primeraného finančného zadosťučinenia viazané už len na porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej zákonom o ochrane spotrebiteľa a osobitnými predpismi, ktoré spotrebiteľ na súde úspešne uplatnil. Cieľom ustanovenia priznávajúceho primerané finančné zadosťučinenie je určitá satisfakcia pre spotrebiteľa, ktorého práva boli porušené, a zároveň plní aj sankčnú, odradzujúcu a preventívnu funkciu, ktorá by mala pôsobiť do budúcnosti v snahe eliminovať obdobné nekalé konanie dodávateľa voči ďalším spotrebiteľom.

9. Súdom priznaná suma primeraného zadosťučinenia predstavuje pre žalobkyňu určitú satisfakciu a znamená aj dostatočný sankčný charakter voči žalovanému, pričom by ho mala odradiť od nekalého konania voči ďalším spotrebiteľom. Z vyššie uvedených dôvodov neobstojí ani námietka žalovaného, že súd prvej inštancie neskúmal príčinnú súvislosť medzi existenciou pohľadávky a zdravotným stavom žalobkyne. Žalobkyňou deklarované zhoršenie jej zdravotného stavu nemalo vplyv na rozhodnutie o priznaní či nepriznaní primeraného finančného zadosťučinenia. Podstatné bolo jediné kritérium, aké zákon pre priznanie tohto nároku vyžaduje, a to je úspešné uplatnenie porušenia práva žalobkyne ako spotrebiteľky na súde.

10. Odvolací súd sa nestotožnil ani s tvrdením žalovaného, že rozsudkom súdu o určení bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru bola žalobkyňi poskytnutá dostatočná právna ochrana, čím sa nastolila rovnováha zmluvných strán, a preto nie je potrebné osobitné rozhodnutie podľa § 3 ods. 5 zákona o ochrane spotrebiteľa. Tento zákon totiž ako jedinou podmienku pre priznanie finančného zadosťučinenia spotrebiteľovi kladie úspešné uplatnenie porušenia práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom alebo osobitnými predpismi. Čiže popri vyslovení porušenia práva alebo povinnosti súdom priznáva spotrebiteľovi súčasne aj právo na primerané finančné zadosťučinenie. Nález Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 21/02, na ktorý žalovaný v odvolaní poukázal, nie je možné aplikovať na daný spor, pretože išlo o skutkovo a právne odlišnú vec. V tom prípade sťažovateľ pred Ústavným súdom SR namietal porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a tiež priznania nemajetkovej ujmy za prietahy v exekučnom konaní podľa čl. 124 ods. 3 ústavy a § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde. Uvedené zákonné ustanovenia, ako uviedol aj Ústavný súd SR, však predpokladajú

priznanie primeraného finančného zadosťučinenia tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, ako náhradu nemajetkovej ujmy vyjadrenej v peniazoch. Preto Ústavný súd vyžadoval od sťažovateľa preukázanie nemajetkovej ujmy a porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, ako aj príčinnej súvislosti medzi nemajetkovou ujmom a zisteným porušením práva. Ustanovenie § 3 ods. 5 tretej vety zákona o ochrane spotrebiteľa však už od 10.06.2013 nepodmieňuje priznanie primeraného finančného zadosťučinenia spôsobenou ujmom, pretože stanovuje, že spotrebiteľ, ktorý na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadosťučinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zodpovedá.

11. Žalovaný tiež namietal, že súd nevzal do úvahy konanie žalobkyne, ktorá sa domáha vydania finančného zadosťučinenia, napriek tomu, že sama viackrát porušila zmluvné ustanovenia a splátky stanovené v zmluve neplatila. Žalovaný pritom opomenul, že neschopnosť žalobkyne plniť povinnosti vyplývajúce jej zo zmluvy je následkom toho, že práve on zanedbal svoju povinnosť skúmať jej bonitu pred tým, než jej spotrebiteľský úver poskytol, čím porušil ustanovenie § 7 ods. 1 zákona o spotrebiteľských úveroch, čo napokon konštatoval Okresný súd Komárno v rozhodnutí č. k. 5C/305/2015-75 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Nitre č. k. 25Co/430/2016-102.

12. Odvolací súd považoval z vyššie uvedených dôvodov námietky žalovaného vznesené v odvolaní za neopodstatnené, preto rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil a v podrobnostiach poukazuje na jeho odôvodnenie.

13. V odvolacom konaní bola úspešná žalobkyňa, a tak jej podľa § 255 ods. 1 CSP patrí nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Odvolací súd preto podľa § 396 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP žalobkyňu priznal náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. O výške týchto trov rozhodne v zmysle § 252 ods. 2 CSP súd prvej inštancie po právoplatnosti rozsudku odvolacieho súdu samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

14. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu možno podať dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419, § 420, § 421 CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii.

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).